2017-09-14 2017/VAN0099

Ulrica Fagerson
Chef för ekonomifunktionen
033-35 70 47
ulrica.fagerson@boras.se

Tertialuppföljning tertial 2 2017 för Vård- och äldrenämnden

Beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att:

- Sida 4, punkt två: ”Under året ska Vård- och äldrenämnden se över regelverket för trygghetsbostäder och föra dialog med såväl allmännyttiga som privata aktörer för att uppmuntra byggandet av trygghetsbostäder i hela kommunen.” Ändras till gul: Delvis genomfört
- Sida 6, punkt 1: ”Vård- och äldrenämnden uppdras utreda och modifiera kvarboendeprincipen så att den stämmer överrens med människors förväntningar på äldreomsorgen. Ändras till gul: Delvis genomförd.
- Godkänna budgetuppföljning för tertial 2 2017 med helårsprognos och översända densamma till Kommunstyrelsen.

Förslag till beslut på sammanträdet

Kerstin Hermanssons förslag (C):

- Sida 4, punkt två: ”Under året ska Vård- och äldrenämnden se över regelverket för trygghetsbostäder och föra dialog med såväl allmännyttiga som privata aktörer för att uppmuntra byggandet av trygghetsbostäder i hela kommunen.” Ändras till gul: Delvis genomfört
- Sida 6, punkt 1: ”Vård- och äldrenämnden uppdras utreda och modifiera kvarboendeprincipen så att den stämmer överrens med människors förväntningar på äldreomsorgen. Ändras till gul: Delvis genomförd.
- Godkänna budgetuppföljning för tertial 2 2017 med helårsprognos och översända densamma till Kommunstyrelsen.

2017-09-14 2017/VAN0099

Ulrica Fagerson
Chef för ekonomifunktionen
033-35 70 47
ulrica.fagerson@boras.se

Sammanfattning

För perioden redovisar nämnden ett resultat på 35,8 mnkr jämfört med budget för perioden, och för helåret prognostiseras ett positivt resultat på 35,1 mnkr.

Prognosen för Myndighetsverksamheten beräknas till plus 29,0 mnkr, vilket är en ökning med 8,5 mnkr jämfört med föregående månad. Plusresultatet beror främst på lägre antal platser på vård- och omsorgsboende än budgeterat. Att det prognostiserade överskottet på helår ökat snabbt de senaste månaderna beror på att hemtjänsten minskat sin utförandegrad av den beställda tiden och att behovet av korttidsplatser varit ovanligt lågt under den gångna sommaren.

Prognosen för Verkställighet ordinärt boende beräknas till plus 3,0 mnkr. Detta trots att hemtjänsten inte har lyckats uppnå 65 % brukartid, vilket krävs för att uppnå budget i balans för enheterna. Statsbidragen för utökad bemanning täcker upp extrakostnaderna för den låga produktiviteten i hemtjänstgrupperna.

Prognosen för Verkställighet vård- och omsorgsboende beräknas till minus 2,0 mnkr på grund av att enheterna inte har kunnat anpassa bemanningen vid tomma platser och planerade åtgärder har inte gett förväntad effekt direkt från årets början.

Prognosen för Hälso- och sjukvård beräknas till ett nollresultat. Under sommaren har kostnaderna för hyrsköterskor varit högre än beräknat, varför prognosen är sämre än vad som beräknades före sommaren.

För Förebyggande verksamhet/IKT prognostiseras plus 0,6 mnkr och för Kost och vaktmästeri minus 0,5 mnkr.

En del av bufferten beräknas att användas under hösten, men 5,0 mnkr förstärker nämndens prognostiserade positiva resultat.

Beslutsunderlag

Tertialuppföljning 2 2017 Vård- och äldrenämnden

Samverkan

2017-09-14 2017/VAN0099

Ulrica Fagerson
Chef för ekonomifunktionen
033-35 70 47
ulrica.fagerson@boras.se

Ärendet har informerats om vid FSG 2017-09-06.

VÅRD- OCH ÄLDRENÄMNDEN

Ida Legnemark	Ulrika Gustafson
Ordförande	Förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

BORÅS STAD

Tertial 2 2017

Vård- och äldrenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag 3

2.1 Människor möts i Borås 3

2.2 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt 8

2.3 Ekonomi och egen organisation 8

3 Intern kontroll 9

3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, varje tertial eller varje halvår 9

3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning 10

4 Nämndens verksamhet 11

4.1 Resultat 11

4.2 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys 12

5 Verksamhetsmått 21

5.1 Äldreomsorg 21

1 Inledning

Vid årsskiftet inrättades Vård- och äldrenämnden med ett samlat ansvar för den äldreomsorg, hemsjukvård samt förebyggande och öppna verksamheter som bedrivits i de tidigare stadsdelsnämnderna. Målbilden med den nya organisationen är likvärdig och rättvis service till stadens invånare oavsett var invånaren bor. En facknämnd förväntas också ge bättre förutsättningar för fortlöpande, samlad och kontrollerad utveckling av verksamheten.

Denna tertialrapport redovisar en uppföljning av Vård- och äldrenämndens resultat för de två första tertialen 2017 tillsammans med en prognos för helåret. Nämndens arbete med Kommunfullmäktiges och nämndens uppdrag och indikatorer inom de strategiska målområdena följs också upp.

Arbetet med nämndens interna kontroll startade med att en riskanalys gjordes på januarimötet. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Om nämnden i arbetet med intern kontrollplan har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder. Vård- och äldrenämnden har i sin riskbedömning inte identifierat någon så hög risk. Däremot redovisas de kontrollmoment som har följts upp under de två första tertialen.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Målbild

Människor vill möta människor såväl i små som i stora sammanhang. I möten med andra utvecklas vi och får nya insikter. Välarrangerade möten och evenemang bidrar till en positiv bild av staden och stärker självkänslan.

	Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall T1 2017	Utfall T2 2017
	Antal genomförda medborgardialoger.		2	1	1

Antal genomförda medborgardialoger.

I mars genomfördes en medborgardialog om Digital teknik för seniorer. Frågeställningarna för dialogen var hur digital teknik kan skapa ökad delaktighet, självständighet, aktivitet och trygghet för den enskilde senioren samt vilken digital teknik som nu och i framtiden ger stöd i vardagen.
Nämnden planerar att i september genomföra en medborgardialog om främjande och förebyggande insatser för seniorer.

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och äldrenämnden får i uppdrag att utreda behovet och lägga fram förslag till utbyggnad av nya boenden. Både riktlinjer och antal platser för både korttids- och vård- och omsorgsboende ska ses över. Möjligheten att samlokalisera nya förskolor och nya äldreboenden ska beaktas.	Delvis genomfört	Vård- och äldrenämnden har i maj skickat en begäran till Lokalförsörjningsnämnden om en utredning inför en förstudie för ett nytt vård- och omsorgsboende. Under hösten ser nämnden över vilken modell som ska arbetas fram för att angripa behovet av en Trygg hemgång för alla brukare som varit inskrivna på sjukhus. Detta arbete hänger samman med nämndens behov av att anpassa sin verksamhet utifrån den nya lagen som träder i kraft den 1 januari 2018, "Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård". Vad som beslutas i lag behöver sedan beaktas i planeringen av äldreomsorgens både myndighet och verkställighet och den kommunala hälso- och sjukvården. När modeller för trygg och säker hemgång arbetas fram kommer per automatik behovet av kriterier för korttid utkristalliseras, och vilken målgrupp korttidsenheterna ska inrikta sin verksamhet och kompetens gentemot. Riktlinjer för vård- och omsorgsboende/vobo kommer nämnden att behandla i oktober.
Under året ska vård- och äldrenämnden se över regelverket för trygghetsbostäder och föra dialog med såväl allmännyttiga som privata aktörer för att uppmuntra byggande av trygghetsbostäder i hela kommunen.	Delvis genomfört	Nämnden beslutar om förslag till reviderade regler för trygghetsbostäder i september. Inför beslutet har ett dialogmöte med de kommunala bostadsbolagen genomförts. Förvaltningen kommer efter beslutet att tillsammans med Stadsledningskansliet och Samhällsbyggnadsförvaltningen ta fram en process för hur och var förfrågningar om nybyggnation av trygghetsbostäder hanteras. När Kommunfullmäktige beslutat om reglerna och processen är klar kommer bostadsbolag att bjudas in till ett nytt dialogmöte.
En särskild boendeform ”trygghetsboende plus” med fler trygghetsskapande insatser ska utredas.	Delvis genomfört	Nämndens presidium har förtydligat uppdraget och förvaltningen arbetar med att ta fram ett underlag för beslut. Uppdraget är att starta en pilotverksamhet med trygghetsbostäder plus.
Vård- och Äldrenämnden ska erbjuda en hörselinstruktörsfunktion.	Delvis genomfört	En diskussion har påbörjats med HRF (Hörselskadades Riksförbund) och Hörselstödjarna kring möjligheten att göra ett avtal enligt IOP (idéburet offentligt partnerskap) kring funktionen hörselinstruktör.

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och äldrenämnden får i uppdrag att utveckla de lokala träffpunkterna för äldre.	Delvis genomfört	De 10 öppna lokala mötesplatser som finns i Borås Stad är sedan juni samlade under en och samma enhetschef. Målsättningen är att utveckla mötesplatserna på ett hälsofrämjande sätt för seniorer i Borås Stad.
Vård- och äldrenämnden ska fortsätta utveckla användningen av IKT i äldreomsorgen.	Delvis genomfört	En prioriteringsplan håller på att tas fram gällande införandet av välfärdsteknik. Trygghetskameror och även ett antal digitala läkemedelskåp har implementerats i ordinärt boende under året. Som exempel för ytterligare prioriterade områden är införande av web-inköp och GPS-larm.
Vård- och Äldrenämnden uppdras utbilda personalen i bemötandefrågor för att på ett bättre sätt möta de äldre och deras anhöriga.	Delvis genomfört	Nämnden har i augusti beslutat om att under året utbilda all personal vid vård- och omsorgsboende samt korttidsenheter i bemötande av personer med demenssjukdom. Utbildningen ska ses som ett första steg i en långsiktig och kontinuerlig kompetensutveckling inom demens. Utbildning och handledning av personal som möter personer med demenssjukdom är en högt prioriterad aktivitet i de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom.
Under året ska Vård- och äldrenämnden planera för ett nytt boende för äldre i de centrala delarna av Borås.	Delvis genomfört	Nämnden beslutade i maj om att hos Lokalförsörjningsnämnden begära om en utredning inför förstudie om att hitta en lämplig placering i centralorten i Borås Stad, för ett nytt vård- och omsorgsboende med 70 - 85 lägenheter. Nämnden förväntar sig att Lokalförsörjningsnämnden initierar att en utredning påbörjas under hösten 2017.
Vård- och Äldrenämnden uppdras utreda och definiera den ekonomiska brytpunkten mellan hemtjänst och vård- och omsorgsboende.	Genomfört	För att i varje individuellt ärende kunna fastställa när den så kallade brytpunkten för kostnad inträder (när en hemmaplanslösning blir mer kostsam än en plats på ett vård- och omsorgsboende) behöver kostnaden för varje del av en brukares insatser bli känd för biståndshandläggaren. En beräkningsmodell/räknesnurra har skapats för att förenkla detta arbete. Räknesnurran innehåller alla faktiska kostnader för varje enskild beviljad insats och summerar dessutom den totala insatssumman per brukare. Räknesnurran implementerades under maj månad för biståndshandläggarna och under september månad kommer även information att ges kring brytpunkten till verkställigheten inom förvaltningen varpå arbetssättet/uppdraget betraktas genomfört.

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och Äldrenämnden uppdras utreda och modifiera kvarboendeprincipen så att den stämmer överens med människors förväntningar på äldreomsorgen.	Delvis genomfört	Bakgrunden till och innebörden av kvarboendeprincipen finns återgiven i delrapporten *Tillgängliga bostäder för äldre* som Stadsdelsnämnden Öster beslutade om 2016. Vård- och äldrenämnden har flera uppdrag under året som på olika sätt berör biståndsbedömningen till vård- och omsorgsboende; definition av den ekonomiska brytpunkten mellan hemtjänst och vård- och omsorgsboende och riktlinjer för bistånd till vård- och omsorgsboende. Nämnden har också i uppdrag att utreda trygghetsboende plus samt se över regelverket för trygghetsbostäder. I arbetet med regler för trygghetsbostäder, vilka behandlas av Vård- och äldrenämnden i september, har även kriterier för förtur till trygghetsboende förts in. Det pågår även utredningar på nationell nivå om ändringar i socialtjänstlagen avseende biståndsbedömning till särskilt boende. Nämnden följer detta arbete.
Kommunala riktlinjer för biståndsbedömning till vård- och omsorgsboende ska tas fram av Stadsdelsnämnd Öster. Uppdraget tas över av Vård- och äldrenämnden	Delvis genomfört	Ett förslag till riktlinjer för biståndsbedömning kommer att behandlas av nämnden i oktober. De politiskt antagna viljeinriktningarna, utöver vad som är lagstadgat i Socialtjänstlagen, kommer inkluderas i riktlinjerna (att de brukare som uppnår 100 timmar hemtjänst eller mer ska erbjudas vobo samt att göra en brytpunktsberäkning enligt särskilt uppdrag i budget 2017).
Olika typer av boenden ska finnas, från trygghetsboenden till kompletta vård- och omsorgsboenden. Kommunen har en viktig roll i att stimulera tillkomsten av sådana boenden och en plan som bland annat fastställer hur detta arbete ska bedrivas ska finnas klar under 2016.	Genomfört	I projektet "Ett gott liv var dag" ingick området "Tillgängliga bostäder för äldre" och inför 2017 har Vård- och äldrenämnden att antal uppdrag som handlar om att se över vilka boendeformer som behövs. Se svar ovan.

2.1.2 Nämnd

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och äldrenämnden ska utveckla informationen till medborgarna vad som ingår i ett biståndsbeslut till vård- och omsorgsboende och hemtjänst.	Delvis genomfört	Vård- och äldreförvaltningens kommunikatör har tillsammans med sakkunniga inom förvaltningen arbetat fram en enhetlig informationsbroschyr kring äldreomsorgens insatser och vad myndighetsutövningens biståndsbeslut handlar om. Myndigheten har också deltagit vid vård- och äldreförvaltningens pensionärsråd under våren för att föra dialog om myndighetens uppdrag och för att få input kring vilken information som behöver stärkas och eller utvecklas. Kommunikatören arbetar dessutom kontinuerligt med översyn av innehållet på boras.se och att vård- och äldreförvaltningen förekommer med korrekt och relevant information i sociala mediekanaler.
Vård- och äldrenämnden ska i samverkan med primärvården och frivilligorganisationerna arbeta för att bryta äldres upplevda ensamhet	Ej genomfört	Planering och omvärldsanalys pågår. Det stora arbetet på hemmaplan påbörjades i samband med att den nytillsatta tjänsten som enhetschef för de öppna mötesplatserna tillsattes i juni.
Vård- och äldrenämnden ska vidareutveckla aktiviteterna på vård- och omsorgsboende (både individuella aktiviteter och aktiviteter i grupp).	Delvis genomfört	De enskilda aktiviteterna dokumenteras in i genomförandeplanen. En översyn tillsammans med Förebyggande verksamheten, som ansvarar för mötesplatser för seniorer i ordinärt boende, bör göras för att säkerställa att utbudet är lika för alla enheter.
Vård- och äldrenämnden ska vidareutveckla det förebyggande arbetet riktat mot äldres kost	Delvis genomfört	Kosten har oerhört stor betydelse för äldres hälsa. Samverkan mellan kost och förebyggande arbete pågår bland annat genom samverkan med det ideella företaget Guldkanten som bedriver två restauranger i angränsande lokaler till öppna mötesplatser. Med detta företag är framtagandet av en IOP (Ideburet Offentligt Partnerskap) snart klart. På 80-årsträffarna informeras om kostens betydelse. De öppna mötesplatserna planerar under hösten att i samverkan med kostorganisationen anordna föreläsningar i kostens betydelse för seniorers hälsa och välbefinnande.
Vård- och äldrenämnden ska vidareutveckla måltidssituationen på vård- och omsorgsboende	Delvis genomfört	Arbetet med att utveckla måltiderna har kommit igång. En styrgrupp med verksamhetsutvecklare, områdeschefer i verkställighet och verksamhetschef för kost och vaktmästeri driver arbetet. En första träff med samtliga enhetschefer för vobo och korttid har ägt rum. Förslag till handlingsplan och checklistor är framtagna som ska antas under hösten.

2.2 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Målbild

En resurseffektiv och ansvarsfull utveckling säkerställer att nuvarande och kommande generationer får en hälsosam och god miljö.

	Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2016	Målvärde 2017	Utfall T1 2017	Utfall T2 2017
	Andel ekologiska och/eller närproducerade livsmedel, %.		45	26	26,5

Andel ekologiska och/eller närproducerade livsmedel, %.

Målet för 2017 som är 45 % är inte uppnått. Vid mätning av enbart kostverksamhetens inköp ligger andelen på 38,5%. I övrig verksamhet där vård- och omsorgsboende (vobo/korttid) står för merparten av inköpen är andelen ekologiskt ca 11 % vilket ger ett resultat på 26,5 % totalt i förvaltningen vilket är en liten ökning sedan Tertial 1. Andelen har succesivt ökat inom äldreomsorgen men kan förbättras avsevärt genom information/utbildning eko/närproducerat till övrig verksamhet och då med särskilt fokus på inköpen inom vobo. Detta kommer att ske löpande under året.

2.2.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
När staden arrangerar konferenser, bokar hotell och köper mat ska Svanen-, Krav- och Fairtrademärkning liksom närproducerade livsmedel efterfrågas och målnivå/indikatornivå för andel ekologiskt/närproducerat tillämpas.	Genomfört	Vid bokning av hotell och konferenser ska beställare inom Vård- och äldreförvaltningen efterfråga Svanen-, Krav- och Fairtrademärkning liksom närproducerade livsmedel. Hotell och anläggningar som är miljöcertifierade ska prioriteras framför andra. Förvaltningen har tagit fram en rutin för vilka frågor som ska ställas vid bokningar.

2.3 Ekonomi och egen organisation

2.3.1 Nämnd

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och äldrenämnden ska se över enhetschefens förutsättningar	Delvis genomfört	Under 2017 pågår ett aktivt arbete med att se över chefernas förutsättningar där en utsedd arbetsgrupp (bestående av chefer, HR och fackliga organisationer) ser över administrativt närstöd, fördjupad introduktion inklusive ett introduktionsprogram för nya chefer samt förutsättningar för kompetensutveckling och stöd för förvaltningens chefer. Arbetet beräknas pågå under hela 2017 med implementering under 2018.

Uppdrag	Status T2 2017	Kommentar
Vård- och äldrenämnden ska verka för en likvärdig uppföljning av egen regi och privata utförare.	Delvis genomfört	En uppföljningsplan för boendena på entreprenad har tagits fram. Den bygger dels på de krav som kommunen ställt dels på det leverantören lovat inom de s.k. mervärdesområdena i upphandlingen. Ett arbete för att förtydliga vad som ingår i verksamhetsuppföljning, egenkontroll (tillsyn) och avtalsuppföljning har påbörjats. Utgångspunkten i detta arbete är att verksamhetsuppföljningen och egenkontrollen av egen regi respektive privata utförare ska vara likvärdig. Förvaltningen har i detta arbete kontaktat och besökt andra kommuner för att inhämta andras erfarenheter av en likvärdig och ändamålsenlig verksamhetsuppföljning och avtalsuppföljning.

3 Intern kontroll

3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, varje tertial eller varje halvår

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys och åtgärder
Synpunkter	Risk för att inte handläggningstiden om två veckor hålls och att utredning inte sker enligt rutin	Uppföljning två gånger per år, jan tom juni samt på helår **Analys** Vård- och äldreförvaltningen behöver förbättra följsamheten till Borås Stads rutin gällande återkoppling inom utsatt tid och att alla synpunkter registreras med de kommungemensamma kriterierna. En orsak till att kriterierna inte använts, kan vara att ett nytt system för registrering av inkomna synpunkter infördes i januari 2017. **Åtgärd** Påminna cheferna om rutinen, länka till sidan på intranätet och hänvisa till filmen om synpunktshanteringen. Ev. finns behov av mer utbildning och behov att ta fram enklare lathund.
Verkställighet	Det finns risk att brukare inte har en aktuell genomförandeplan och att rutin och lagkrav inte följs.	Uppföljning två gånger per år, mars och oktober, analys och åtgärder planeras på alla nivåer i verksamheten **Analys** Vobo: 80 % av de boende har en aktuell genomförandeplan, ej äldre än sex månader. Delaktigheten, dvs. att den boenden är med vid upprättandet av genomförandeplanen är 31%. Hemtjänst: 96% har en aktuell genomförandeplan, ej äldre än sex månader. Delaktigheten, dvs att brukaren är med vid upprättandet av genomförandeplanen är 57%. **Åtgärd** Genomförd åtgärd är att varje enhet fått aktuella underlag på de boende/brukare som inte hade en aktuell plan för att

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys och åtgärder
		kunna vidta de åtgärder som krävs. I vissa fall genomgång av att rutinen följs och att korrekt hantering sker i verksamhets systemet.
Hälso- och sjukvård	Det finns risk för att patienter inte har aktuell vård- och/eller rehabplan samt läkemedelsgenomgång och att rutin och lagkrav inte följs.	Uppföljning två gånger per år, mars och oktober, analys och åtgärder planeras på alla nivåer i verksamheten **Analys** Vobo: 72% hade aktuell vårdplan och 37% hade aktuell rehabplan. Symtomskattning var gjord på 50% och 32% hade aktuell läkemedelsgenomgång. Hemtjänst: 81% hade aktuell vårdplan och 40% hade aktuell rehabplan. Symtomskattning var gjord på 42% och 10% hade aktuell läkemedelsgenomgång. **Åtgärd** Genomförd åtgärd är att varje enhet fått aktuella underlag på de brukare som inte hade aktuell plan eller symtomskattning alternativt läkemedelsgång för att kunna vidta de åtgärder som krävs. I vissa fall genomgång av att rutinen följs och att korrekt hantering sker i verksamhetssystemet. Vårdplan och rehabplan upprättas för de personer som har behov av det, vilket innebär att alla inte ska ha en plan. När det gäller läkemedelsgenomgångar så är det en gemensam fråga för kommunen tillsammans med regionen. Ett område att utveckla är sökbarheten i verksamhetssystemet så vi vet vilka personer vi övertagit läkemedelsansvaret för.
	Läkemedelsstölder	Uppföljning två gånger per år, jan tom juni samt på helår **Analys** Granskning sker av alla avvikelser och kontakt tas med enhetschef, legitimerad personal mm när läkemedel försvunnit. I år syns en minskning jämfört med 2016. **Åtgärd** Vidtagna åtgärder är att inte lämna för mycket läkemedel hos patienten och att ha signeringslista där det, förutom att visa vem som gett läkemedlet, även framgår hur mycket av läkemedlet som finns kvar. En annan vidtagen åtgärd är installation av läkemedelsskåp i ordinärt boende som är kopplade till Phoniro, dvs. med elektronisk signering. Dessa skåp provas nu även på Vobo.

3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning

Arbetet med nämndens interna kontroll startar med att en riskanalys görs. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Risker som bedöms inträffa med stor sannolikhet och samtidigt får allvarliga konsekvenser ska åtgärdas direkt.
Om nämnden i arbetet med intern kontrollplan har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder.

I Vård- och äldrenämndens plan för intern kontroll finns ingen riskbild med riskbedömning 16.

4 Nämndens verksamhet

4.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Utfall 2016-08	Utfall 2017-08	Budget 2017	Prognos 2017	Avvikelse Tkr
Statsbidrag		15 428	21 752	21 752	0
Avgifter och övriga intäkter		859 619	1 394 328	1 393 428	-900
Summa intäkter		**875 047**	**1 416 080**	**1 415 180**	**-900**
Personal		-660 355	-1 031 052	-1 029 052	2 000
Lokaler		-33 393	-49 199	-49 199	0
Övrigt		-947 073	-1 526 810	-1 504 329	22 481
Kapitalkostnader					
Summa kostnader		**-1 640 821**	**-2 607 061**	**-2 582 580**	**24 481**
Buffert (endast i budget)			-11 519		11 519
Nettokostnad		**-765 774**	**-1 202 500**	**-1 167 400**	**35 100**
Kommunbidrag			**1 202 500**	**1 202 500**	**0**
Resultat efter kommunbidrag		**-765 774**	**0**	**35 100**	**35 100**
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Resultat jfr med tillgängliga medel		**-765 774**	**0**	**35 100**	**35 100**
Ackumulerat resultat					

Resultatanalys

För perioden redovisar nämnden ett resultat på 35,8 mnkr jämfört med budget för perioden, och för helåret prognostiseras ett positivt resultat på 35,1 mnkr.

Nämnden har inget krav att redovisa ett positivt resultat, utan snarare är det så att alla tilldelade resurser ska användas på bästa sätt för att ge brukarna hjälp och stöd till så hög kvalitet som möjligt. I det prognostiserade resultatet ovan ingår också det statsbidrag som kommunen erhållit för ökad bemanning, 19,1 mnkr, som inte kommer att betalas ut efter 2018. Ett prognostiserat resultat på 35,1 mnkr innebär att verksamheten ändå har möjlighet att vara i balans även efter det att kommunen inte erhåller några fler statsbidrag.

4.2 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Utfall 2016-08	Utfall 2017-08	Budget 2017	Prognos 2017	Avvikelse Tkr
Central administration					
Intäkt		426	0	500	500
Kostnad		-21 173	-40 625	-41 125	-500
Nettokostnad		-20 747	-40 625	-40 625	0
Politisk verksamhet					
Intäkt		0	0	0	0
Kostnad		-1 377	-2 852	-2 852	0
Nettokostnad		-1 377	-2 852	-2 852	0
Vård och omsorg i ordinärt boende					
Intäkt		276 235	455 054	455 054	0
Kostnad		-678 033	-1 082 794	-1 062 694	20 100
Nettokostnad		-401 798	-627 740	-607 640	20 100
Vård och omsorg i särskilt boende					
Intäkt		558 296	899 565	898 565	-1 000
Kostnad		-875 877	-1 384 876	-1 373 376	11 500
Nettokostnad		-317 581	-485 311	-474 811	10 500
Övrig verksamhet					
Intäkt		40 089	61 461	61 061	-400
Kostnad		-64 341	-95 914	-96 014	-100
Nettokostnad		-24 252	-34 453	-34 953	-500
Buffert					
Intäkt		0	0	0	0
Kostnad		0	-11 519	-6 519	5 000
Nettokostnad		0	-11 519	-6 519	5 000
Totalt					
Intäkt		875 046	1 416 080	1 415 180	-900
Kostnad		-1 640 801	-2 618 580	-2 582 580	36 000
Nettokostnad		-765 755	-1 202 500	-1 167 400	35 100

Nämndens helårsprognos pekar mot ett överskott. Det är endast övrig verksamhet (kost och vaktmästeri) som prognostiserar ett litet underskott främst beroende på osäkra underlag vid budgeteringen. Överskotten återfinns till största delen i myndighetsutövningen, där resurser är budgeterade för större volymer av verksamhet än vad som faktiskt verkställs. När det gäller vård och omsorg i särskilt boende budgeterades det för ett betydligt större antal platser än vad som varit det

faktiska utfallet under de första två tertialen, delvis beroende på att antalet personer som flyttar hit från en annan kommun direkt in på ett vård- och omsorgsboende (de s.k. icke-Boråsarna) blev kraftigt överskattat. Detta är ju dock inget som i praktiken har påverkat biståndsbedömningen till vård- och omsorgsboende.

I den översyn av äldreomsorgens kostnader, som Kommunstyrelsen beslutade om i januari, pekades det på stora potentiella möjligheter att frigöra resurser inom äldreomsorgen, 34,5 mnkr inom Hälso- och sjukvården och 50,1 mnkr inom hemtjänsten. Bara det faktum att hemtjänsten skulle uppnå målet på 65 % brukartid skulle, enligt rapporten, frigöra 27,4 mnkr. Även om nämnden har en lång väg kvar att vandra innan dessa möjligheter är infriade, så har den resa som har gjorts under året vad gäller samsyn och likställighet i hur verksamheten ska utföras ändå resulterat i frigörandet av en hel del resurser, vilket prognosen visar. Utmaningen för nämnden inför 2018 blir att omvandla dessa resurser till en ökad kvalitet för brukaren.

Sjukfrånvaro

Under årets första sju månader uppgår sjukfrånvaron inom nämndens verksamheter till 10,8 %. Av den totala sjukfrånvaron står kvinnor för 11,1 % och män för 9,2 %. Förvaltningen arbetar med att implementera ett proaktivt och förebyggande rehabiliteringsarbete och sjukfrånvaron har sjunkit från 12,0 % i januari till 8,1 % i juli.

Nettokostnader per ansvarsområde

Tkr	Utfall 2016-04	Utfall 2017-04	Budget 2017	Prognos 2017	Avvikelse Tkr
Centrala stödfunktioner					
Intäkt		299 756	503 038	503 538	500
Kostnad		-349 171	-592 185	-592 685	-500
Nettokostnad		-49 415	-89 147	-89 147	0
Politisk verksamhet					
Intäkt		0	0	0	0
Kostnad		-1 377	-2 852	-2 852	0
Nettokostnad		-1 377	-2 852	-2 852	0
Myndighet					
Intäkt		18 531	28 158	28 158	0
Kostnad		-487 026	-808 552	-779 552	29 000
Nettokostnad		-468 495	-780 394	-751 394	29 000
Verkställighet, ordinärt boende					
Intäkt		198 565	326 363	326 363	0
Kostnad		-263 126	-392 355	-389 355	3 000
Nettokostnad		-64 561	-65 992	-62 992	3 000
Verkställighet, vård- och omsorgsboende					
Intäkt	198 565	326 363	473 180	472 180	-1 000
Kostnad	-263 126	-392 355	-493 984	-494 984	-1 000
Nettokostnad	-64 561	-65 992	-20 804	-22 804	-2 000
Hälso och sjukvård					
Intäkt		10 650	14 350	14 350	0

Tkr	Utfall 2016-04	Utfall 2017-04	Budget 2017	Prognos 2017	Avvikelse Tkr
Kostnad		-140 155	-213 025	-213 025	0
Nettokostnad		-129 505	-198 675	-198 675	0
Förebyggande IT					
Intäkt		9 082	13 499	13 499	0
Kostnad		-27 193	-43 744	-43 144	600
Nettokostnad		-18 111	-30 245	-29 645	600
Kost och vaktmästeri					
Intäkt		37 305	57 492	57 092	-400
Kostnad		-39 880	-60 364	-60 464	-100
Nettokostnad		-2 575	-2 872	-3 372	-500
Buffert					
Intäkt		0	0	0	0
Kostnad		0	-11 519	-6 519	5 000
Nettokostnad		0	-11 519	-6 519	5 000
Totalt					
Intäkt	198 565	900 252	1 416 080	1 415 180	-900
Kostnad	-263 126	-1 700 283	-2 618 580	-2 582 580	36 000
Nettokostnad	-64 561	-800 031	-1 202 500	-1 167 400	35 100

Centrala stödfunktioner

Verksamheten beräknar ett nollresultat på heläret.

Arbetet med att få igång rutiner och stöd i den nya organisationen har pågått de två första tertialen. De centrala stödfunktionerna har haft fokus på detta under perioden för att underlätta för huvudverksamheten. Förbättringsarbeten i hela organisationen drivs bland annat av verksamhetsutvecklarna inom funktionen, och förberedelser inför det stora arbetet med att kvalitetssäkra verkställigheten pågår för att kunna påbörja processarbetet efter sommaren. Funktionen genomför också den utbildningssatsning inom demensvård för personal i verkställigheten som nämnden har fattat beslut om på augustimötet.

Politisk verksamhet

Resultatet för perioden är 0,5 mnkr och helårsprognos för verksamheten är ett nollresultat.

Vård- och äldrenämnden har hittills under året haft sju nämndmöten då det även har varit förmöten med information om olika verksamhetområden. Arbetet med att ta fram ett inriktningsdokument med långsiktiga mål och aktiviteter för olika utvecklingsområden har startat och planeras vara klart till hösten. Nämnden har utsett en arbetsgrupp för framtagandet av inriktningsdokumentet och ett studiebesök i Kalmar har genomförts. Nämnden har också fattat beslut om att utse kontaktpolitiker, och en plan för hur de ska besöka verksamheten har upprättats. En bussrundtur till nämndens verksamheter är planerad i september.

Myndighet

Ekonomi

Myndighetens verksamhetsområde redovisar ett utfall för perioden på drygt 14 mkr. Prognos på helår är ett resultat på 29 mkr. Plusresultatet beror främst på lägre antal platser på vård- och omsorgsboende än budgeterat. Att det prognostiserade överskottet på helår ökat snabbt de senaste månaderna beror på att hemtjänsten minskat sin utförandegrad av den beställda tiden och att behovet av korttidsplatser varit ovanligt lågt under den gångna sommaren.

Verksamhetsposten hemtjänst prognostiserar ett positivt resultat om 17,2 mkr på helår. Prognosen fram till sommaren var att hemtjänsten i egenregin skulle utföra 500 timmar mer än vad myndigheten hade budgeterat för. Sommarens erfarenhet (bland annat på grund av en underberbemannad hemtjänst) har dock varit att det utförs mindre tid än vad myndighetens budget tillåter. Prognos för hösten är att interna hemtjänsten kommer att utföra 1000 timmar färre per månad än vad myndigheten budgeterat för som utförd ersättningsbar tid. Vad gäller den privata hemtjänsten är det nu ytterligare ett hemtjänstföretag som lämnat in till LOV-utredaren om att få avsluta sitt företagande i november 2017. Detta medför att det från och med november månad finns fem LOV-företag som verkar i Borås. Prognosen som görs i samband med tertial 2 är att det kommer att utföras 3000 färre timmar än budget per månad.

Periodens resultat för verksamhetsposten korttid respektive växelvård ligger på 66 platser, dvs ett par platser under budgeterad nivå. Efter nedläggningen av trygghetsplatserna ökades myndighetens budgeterade platsantal till 74 från tidigare 66 (56 korttid och 18 växelvård). Analysen kring varför förhållandevis få platser i förhållande till budget använts under sommaren är att det varit ovanligt få akuta och stora utskrivningar från sjukhus, och biståndshandläggarna har i raskt takt hunnit utreda och bevilja ansökningar om vobo.

Vad gäller vobo har myndigheten budgeterat för 830 platser, inklusive de så kallade "icke-Boråsarna". Antal pågående vobo per månad ligger under budgeterade nivåer, 816 per augusti månad, varför ett betydande överskott redovisas på verksamhetsposten. Under sommaren har det dock skett en ökning av antalet ansökningar till vobo och de flesta av dessa ansökningar har utretts snabbt och flertalet har beviljats plats. Detta i sin tur har medfört tillfälligt minskad efterfrågan på korttid och växelvård. Till och med juli månad har 232 bifall och 36 avslag fattats gällande ansökningar om vobo. Myndigheten prognostiserar att köpa 815 platser per månad resterande del av året.

Avseende bostadsanpassningen har det under sommaren inkommit flera lite större ärenden såsom trapphissar, vilka kommer att beviljas. Under 2016 fattade också stadsdel Norr beslut om att genomföra ett omfattande bostadsanpassningsprojekt gällande ett "barnärende", budgeterat till 2 mkr (medel avsatta i 2016 års budget). Vård- och äldrenämnden har dock under våren fått fatta ett tilläggsbeslut om drygt 4,5 mkr i aktuellt ärende varpå prognosen på helår medför ett underskott på verksamhetsposten bostadsanpassningsbidrag med 3 mkr.

Personal/medarbetare

Biståndshandläggarna är planerade att vara 38 årsarbetare, bemanningen har tidigare under våren varit uppe i 35 men är igen nere i 30. För att klara bemanningen i avvaktan på ny rekryteringsomgång kommer två konsulttjänster/biståndshandläggare köpas för resten av året. Enhetens sjukfrånvaro ligger per juli månad på 5,8 %, vilket är förbättrade siffror i jämförelse med maj och juni månad.

Då myndighetsutövningen har en hög personalomsättning (likt övriga Borås och Sverige) ställs det särskilt höga krav på att arbeta vidare med en genomtänkt och strategisk kompetensförsörjningsplan, där kompetensutveckling är en del. Vad gäller att omhänderta nyanställda krävs också ordning och reda i verksamheten och att myndigheten står för en god introduktion. Detta är viktigt för att den enskilda medarbetaren ska vilja stanna kvar på arbetsplatsen men också för att säkra kvaliteten för brukaren, verksamhetens innehåll och budget. Sedan ett par år tillbaka i tiden har åtgärder gjorts för att förbättra löneutvecklingen för den svårrekryterade gruppen "medarbetare med myndighetsutövande arbetsuppgifter". Dels pågår lönesatsningen benämnd "erfarenhetssatsningen", dels finns ett

framarbetat mentorsavtal. Då den nu centralt tillsatta KAL-gruppen arbetar med gruppen socialsekreterare är det oklart för äldreomsorgens myndighet vad gäller synen på funktionen biståndshandläggare, dvs. hur staden kommer att ta ställning för just denna funktion och särskilda satsningar framöver. KAL-gruppens arbete får följas vidare under hösten.

Kvalitet

Äldreomsorgens myndighet har under våren implementerat en kvalitetssäkrad myndighetsprocess och arbetsgången har infogats i IT-stödet Canea. Alla biståndshandläggare och avgiftshandläggare arbetar nu enligt ett dokumenterat processflöde och en intern processorganisation har skapats för att omhänderta ständiga förbättringar. Allt detta arbete har som syfte att medföra ordning och reda, jämlika och jämställda bedömningar utifrån skälig levnadsnivå och kvalitet för brukaren. Även det politiska uppdraget att beräkna brytpunkten, dvs. när insatser i en hemmaplanslösning uppnår brytpunkten för kostnader för ett vård- och omsorgsboende, har implementerats. Tiden får nu ha sin gång för att kunna följa volymerna och utvecklingen av detta nya arbetssätt.

Användandet av utredningsmodellen IBIC, Individens behov i centrum, fokuserar på brukarens behov och inte på vilka specifika insatser som ska beviljas. Detta sätt att utreda är tänkt att stärka den enskildes resurser och självständighet i de delar som det går. Myndigheten arbetar utöver detta med att att göra uppföljningar och omprövningar av fattade beslut, vilket är en viktig del i en kvalitetssäkrad myndighetsutövning, arbetssättet säkerställer god ekonomisk hushållning, kvalitet och måluppfyllelse för enskilda brukare.

Myndighetens vårdplaneringsteam arbetar idag med vårdplaneringar på sjukhus, vilket medför många snabba beslut som sedan biståndshandläggaren för det aktuella området ska följa upp. Vårdplaneringsteamet genomför ca 120-140 vårdplaneringar per månad. Det är av vikt att medarbetare inom vårdplaneringsteamet inte fattar beslut som sträcker sig över en lång period då brukare efter en akut sjukhusvistelse ofta kan rehabiliteras. Det är viktigt att eftersträva rätt beslut vid rätt tillfälle och det är ett utvecklingsområde att få detta att fungera i alla slags ärenden. Vård- och äldreförvaltningens förvaltningschef och Sociala omsorgsförvaltningens förvaltningschef har tillsatt ett gemensamt projekt med uppdrag att omhänderta den nya lagstiftningen från januari 2018, ”Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård”. Det handlar om att skapa gångbara arbetssätt för att trygga och säkra vårdövergångar och att brukare/patienter erhåller vård på rätt vårdnivå. I detta arbete kommer beslut fattas kring vilka hemtagningsmodeller nämnden ska ha och som följd av det beslutet kommer nämnden kunna fatta beslut om kriterier för bistånd om korttid. Allra troligast kommer den nya lagstiftningen och samverkan mellan vårdgrannar att mynna ut i en förändrad vårdplaneringsprocess, där så kallade förvägsplaneringar och SIP - en samordnad individuell plan - kommer att vara de gångbara verktygen. Vårdplaneringsteamet är också den enhet inom förvaltningen som gör bedömningar om inskrivning i hemsjukvården, vilket går under namnet "En väg in i hemsjukvården". Då bedömningarna nu görs av några få legitimerad personal inom vårdplaneringsteamet säkerställs likhet i bedömningar kring vilka som blir inskrivna eller inte.

Myndigheten arbetar med att förbättra sin tillgänglighet. Exempel på vad som har utvecklats är tankesättet med en väg in till verksamheten; via en mottagningstelefon, en gemensam mailadress samt tillgänglighet på webben via elektronisk ansökan och kontaktformulär på Borås stads hemsida. Kontakt är också pågående med Borås stads e-strateg om att få igång ansökningsprocessen från enskild via den nya E-tjänsteplattformen, Self point.

Verkställighet, ordinärt boende

Ekonomi

Totalt för verkställigheten redovisas ett överskott på 7,8 mnkr för perioden, men för helåret prognostiseras ett överskott på 3,0 mnkr. Detta trots att hemtjänsten inte har lyckats uppnå 65 % brukartid, vilket krävs för att uppnå budget i balans för enheterna. Statsbidragen för utökad bemanning täcker upp extrakostnaderna för den låga produktiviteten i hemtjänstgrupperna.

Hemtjänstens resultat ser väldigt olika ut för varje enhet, men ingen enhet klarar uppdraget med att

vara 65 % av den arbetade tiden ute hos brukaren. De som ligger över 62% och arbetar aktivt med att följa upp alla insatser både ur ett brukarperspektiv men också följer upp varje medarbetares följsamhet mot planeringen klarar sitt ekonomiska uppdrag att ha en budget i balans. De enheter som har sin ekonomi i balans är också de som omtalas som stora enheter. De mindre hemtjänstgrupperna har svårare att fördela tillgängliga resurser, utan det blir en överkapacitet i gruppen och där med sjunker brukartiden. Det pågår åtgärder som kommer efter genomförande ge resultat. Det pågår en översyn av hur de små enheterna kan samorganiseras och samlokaliseras för att få till en större flexibilitet och effektivitet så att brukartiden ökas. Åtgärder för att snabbare få resultat är att alla EC och deras schemaombud träffas tillsammans med en enhetschef, som har som uppdrag att kunna optimera och bemanna utifrån verksamhetens behov och de ekonomiska förutsättningarna. Under maj månad har samtliga enhetschefer fått en utbildning och underlag/mallar som ska vara som stöd inför budgetuppföljning. En oro är att verksamheten har en del nya enhetschefer utan tidigare chefserfarenhet.

Det är motsägelsefulla parametrar, å ena sidan har verksamheten för mycket personal då brukartiden är lägre än 65 %, men samtidigt är upplevelsen att det saknas personal. Här är den stora utmaningen att förändra kulturer och skapa trygghet för medarbetare att arbeta i lite större områden. Här behövs en ordentlig analys genomföras av ekonomi, HR, verksamheten och bemanningsenheten tillsammans.

Inför sommaren saknades ett antal semestervikarier, vilket medförde att kraven som verksamheten normalt har vid rekryteringar fick sänkas. Tyvärr har det i ett antal fall lett till snabba avslut och personalärenden. Det har under sommarmånaderna varit svårt att få vikarier vid frånvaro, vilket resulterat i att verksamheten har behövt prioritera vilka insatser som ska utföras. Verksamheten är bekymrad över svårigheten att rekrytera medarbetare som har utbildning samt körkort som krävs både för arbetet och för att planeringen ska kunna optimeras fullt ut. Avslagsfrekvensen på bemanningsbegäran från bemanningsenheten var under augusti 37 %.

Korttidsverksamheten prognosisterar ett plusresultat för området på helåret. Beläggningen har varit relativt god under hela året för samtliga korttidsenheter med undantag för demensplatserna under sommarmånaderna. Detta har underlättat att bemanna efter verksamhetens behov. En stor del i detta är det beslut om omdaning av sex platser från somatisk inriktning till demens, som nämnden fattade beslut om i maj, då efterfrågan av denna inriktning ökat. Under sommarmånaderna har efterfrågan på dessa platser dock plötsligt minskat, då flertalet av dessa brukare har beviljats vård- och omsorgsboende. Kvibergsgatans korttidsenhet, med 10 platser för växelvård i första hand, prognostiserar dock ett underskott på helåret. Enheten har en utmaning att få ekonomin i balans pga. storleken och att det inte finns några samordningsmöjligheter med någon annan verksamhet i närheten.

Personal/medarbetare

Hemtjänsten har högre bemanning mot budget och är inte optimerad efter verksamhetens behov i nuläget. Bemanning och schemaläggning efter verksamhetens behov är prioritera, och arbetas intensivt med. Det behövs mer kompetens, information om grunderna i ett verksamhetsanpassat schema i vissa arbetsgrupper, men även en kunskap hos enhetschefer att tydligt kunna visa på de möjligheter som finns i ett verksamhetsanpassat schema, både för den enskilde medarbetaren och för brukaren.

Sjukfrånvaron inom hemtjänsten är hög men har haft en trend att minska, från 12 % till 9,2 vid sista mätningen. Övervägande del av sjukskrivningen är långtidssjukskrivning som innebär att medarbetaren varit borta i 60 dagar eller mer från arbetet. Tidiga åtgärder mot ohälsa i arbetet är av största vikt. Det pågår ett arbete för att få igång rehabiliteringsinsatser i en tidigare fas än som görs i dagsläget.

Det pågår en omfattande utredning om hur Larm- och Nattorganisationen skall organiseras från januari 2018. Det är i dagsläget påbörjat ett samarbete mellan de tre områden som finns idag och bemanningen fördelas och verksamheten bemannas över gränserna vid frånvaro.

Kvalitet

Kontinuitetsmätning för hemtjänsten är gjord för tertial 1 2017 och området har ett medelvärde på 17 personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar. Antalet varierar från 13 personer till 19

personer för grupperna inom området. God schemaplanering, större enheter men med en indelning av personal i mindre grupper görs för att målet på 14 personer ska uppnås. Hemtjänsten arbetar med resultatet av Socialstyrelsens årliga brukarundersökning och de tre förbättringsområden som har blivit utsedda.

Korttidsenheterna erbjuder samtliga brukare som haft vistelse hos dem att svara på enkät och arbetar med förbättringsområden på liknande sätt som hemtjänsten gör efter svarsresultaten. Under hösten påbörjas ett stort arbete med att kvalitetssäkra verkställighetsprocessen för hemtjänsten vilket finns stort behov av och efterfrågas av verksamheten. Samtliga av korttidsenheternas personal kommer att erbjudas demensutbildning under hösten och ett förbättringsarbete har startats upp att säkra måltidsmiljön.

Verkställighet, vård- och omsorgsboende

Ekonomi

Totalt för verksamheten redovisas ett underskott för perioden på -6,4 mnkr. Det negativa utfallet är framför allt relaterat till för höga personal kostnader, dels på grund av att en del enheter har månadsanställt sommarvikarier vilket medför att kostnaderna faller ut en månad tidigare än när resurserna för detta är budgeterade och dels på grund av att enheterna inte har kunnat anpassa bemanningen vid tomma platser. De ekonomiska resultaten ser väldigt olika ut, allt från några enheter som har balans i ekonomin till enheter som har betydande underskott. Här finns ingen tydlighet i om det beror på stora eller små enheter, snarare i hur man har lyckats med bemanningsstrategier utifrån verksamheternas behov och tillgängliga resurser.

De enheter som arbete med verksamhetsanpassade scheman, en strategisk bemanningsplanering, dvs. och strategiskt användande av resurspass visar en effekt på ekonomin, men är inte helt i balans. Det saknas en följsamhet i bemanningsplaneringen när det uppstår tomma platser och det är en stor orsak till underskotten. Tomtid är en faktor som måste arbetas med mer strategiskt och för att kunna anpassa resurser bäst. Verksamheten behöver ses över så att tomtiden kan koncentreras till vissa enheter så att bemanningen kan anpassas.

Helårsprognosen beräknas till -2,0 mnkr, och är baserad på att verksamheterna kommer igång med verksamhetsanpassad bemanning fullt ut. Det pågår ett kollegialt kunskapsutbyte och stöd till enhetscheferna från enhetschefer som har i uppdrag att handleda och stötta i det förändringsarbete som pågår.

Personal/medarbetare

Sommaren har bjudit på utmaningar, och upplevelsen är att det har varit många icke-fungerande vikarier i verksamheten. Det har varit en påfrestande arbetsmiljö för omvårdnadspersonalen med problematik att hitta ersättare vid sjukfrånvaro, brist på delegeringsbar personal, hög korttidsfrånvaro mm. Statistik för avslag på bemanningsbegäran under augusti månad är 26 %. I perioder har det varit nödvändigt att beordra medarbetare till arbete för att kunna säkra kvaliteten i vård- och omsorgsboendena. Sjukfrånvaron ligger högt inom verksamheterna, såväl korttids-som långtidsfrånvaro men har för hela verkställigheten minskat från 12 % till 9,2 % under året.

Kvalitet

Inga större avvikelser är rapporterade under sommaren trots en påfrestande situation med brist på vikarier.

Alla medarbetare inom verksamhetsområdet kommer genomföra en demensutbildning under hösten. Ett förbättringsarbete har startats upp att säkra måltidsmiljön. Ett arbete för att kartlägga nuläget vad gäller natten pågår. Det görs utifrån den checklista som SKL tagit fram för kommunernas arbete med rekommendationen om kvalitet på särskilda boenden "Sätt ljus på natten". Nämnden beslutade i juni att anta rekommendationen.

Hälso- och sjukvård

Ekonomi

Hälso- och sjukvårdsverksamheten redovisar ett utfall för perioden på -0,1 mnkr. Den negativa avvikelsen hör samman med ökade bemanningskostnader framför allt i anslutning till sommarmånaderna. För att säkra bemanningen av legitimerad personal och uppnå patientsäkerhet och god vård har kvalificerad övertid och kompensation för senareläggande av semester varit nödvändiga åtgärder. Vidare har externa bemanningsföretag ett högre timpris under sommaren för inhyrda sjuksköterskor, vilket även det medfört ökade kostnader. Handlingsplaner för att komma till rätta med de ökade bemanningskostnaderna upprättas i de verksamheter som redovisar underskott.

Årsprogonsen har reviderats från tidigare plus 800 tkr till ett 0 resultat, dvs. budget i balans.

Personal/medarbetare

En positiv trend noteras gällande minskad sjukfrånvaro. I juli månad ligger sjukfrånvaro på 5,1 % till skillnad från 9,6 % under januari månad. Ett aktivt arbete både med tidiga insatser samt regelbunden uppföljning av sjukskrivna medarbetare pågår, vilket har gett resultat.

Personalomsättningen är relativt högt med en siffra på 13 % under perioden januari till juli månad. I siffran ingår all personal inom verksamhetsområdet och således inte enbart de legitimerade yrkesgrupperna.

25 avgångssamtal med legitimerad personal har genomförts under månaderna april till juni. Syftet har varit att ta tillvara medarbetarnas erfarenheter och synpunkter. Anledningar som lyfts fram till varför medarbetare valt att sluta sin anställning under period är varierande och framgår enligt nedan:

-Bättre arbetstider (9 pers),
-Söker ny utveckling (8 pers)
-Lönen (6 pers),
-Dålig arbetsmiljö, underbemanning (5 pers)
-Brist på ledning (frekventa chefsbyten och/eller frånvarande chef (4 pers)
-Kortare pendling (3 pers),
-Känner sig inte lyssnad på (2 pers)
-Flytt till annan ort (3 pers),
-Lämnar yrket helt/känner sig färdig (2 pers)
-Trötthet inför ytterligare omorganisation (1 pers).

Resultatet av intervjuerna ingår bland annat som ett underlag för den arbetsgrupp som arbetar med att se över kompetens- och personalförsörjning, arbetsvillkor och lönebildning (KAL-gruppen) för bristyrkesområdet legitimerad personal.

Rekryteringsläget avseende sjuksköterskor har stabiliserats. De vakanser som finns är till följd av att ett antal sjuksköterskor i höst kommer att studera på hel eller halvfart till distriktssköterska eller äldresjuksköterska. Inom rehabiliteringsområdet råder det dock fortfarande brist på arbetsterapeuter och fysioterapeuter, för närvarande är 10 tjänster vakanta. Rekrytering pågår såväl i traditionella kanaler som sociala medier.

Arbetet fortgår med att säkerställa att den legitimerade personalen i hemsjukvården rapporter den patientnära tiden som utförs i personalplaneringsverktyget TES HSV. I augusti månad 2017 uppgår den patientnära tiden för sjuksköterskorna till 25,4 % och för arbetsterapeuter 16,6 % och fysioterapeuter 17,6 %. I rapporten *Koll på hemtjänsten* har det tidigare lyfts fram att hälso- och sjukvården har en patientnära tid på endast 12 %.

Kvalitet

Hemsjukvårdsinsatser utförs till 2 330 patienter över 65 år. Dessa fördelas på ordinärt boende och patienter på vård- och omsorgsboende, vilka är närmare 850. Dessutom tillkommer utförda insatser till 122 patienter under 65 år som utförs för Sociala omsorgsnämndens räkning.

Under hösten intensifieras arbetet med att sammanföra de tre tidigare stadsdelarnas verksamheter till en likställd hälso- och sjukvårdsorganisation. Gemensamma arbetssätt och rutiner utarbetas, organisationen ses över och ett processorienterat arbetssätt påbörjas. Arbetet med en gemensam hälso- och sjukvårdsprocess för det sociala klustret (Vård- och äldreförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen, Individ- och familjeomsorgsförvaltningen och Arbetslivsförvaltningen) har även påbörjats där Vård- och äldrenämndens verksamhetschef är processägare.

Som vårdgivare ansvarar Vård- och äldrenämnden för att patienterna ges en god vård och med en hög patientsäkerhet. Efter analys av avvikelser under perioden januari till juni 2017 framkommer ett riskområde, hantering av läkemedel, vilket verksamheten kommer att följa kontinuerligt.

Trots lägre bemanning i såväl hälso- och sjukvårdsorganisationen som verkställigheten har sommaren fungerat väl. Det svala vädret har bidragit till att färre sviktande patienter behövt extra vårdinsatser. Till medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för rehabilitering har inga allvarliga händelser rapporterats som föranlett åtgärder.

Närvårdssamverkan är av nämnden ett prioriterat område. Verksamheten har deltagit i en rad aktiviteter för att stärka och förbättra samverkan med övriga vårdgivare vid vårdens övergångar. Ett viktigt samverkansområde är införandet av mobila hemsjukvårdsläkare vid tretton vårdcentraler där hemsjukvårdens sjuksköterskor har en viktig roll. Vidare har förbättringsarbete prioriterats utifrån det som definierats genom *Öppna jämförelser* och särskilt den palliativa vården i livets slutskede med smärtskattning (den sista levnadsveckan) som ökat genom de insatser som verksamheten genomfört.

Förebyggande verksamhet/IT

Ekonomi

Verksamheten redovisar ett resultat för perioden på 2,4 mnkr och prognostiserar ett överskott 600 tkr för helåret 2017. Detta beroende på att alla tjänster inte blivit tillsatta innan efter sommaren fast de budgeterats på helår och att flera aktiviteter förväntas ta fart under hösten när tjänsterna är bemannade.

Personal/medarbetare

Verksamheten har, som nämns ovan, under sensommaren och hösten tillsatt tjänster som två enhetschefer för öppna mötesplatser och anhörigstöd respektive biståndsbedömd dagverksamhet för personer med demenssjukdom samt en IT-administratör.

En av enheterna för biståndsbedömd dagverksamhet för personer med demenssjukdom går med ett överskott som kommer att användas till att under hösten utöka platsantalet och då även personalstyrkan, eftersom det finns kö till denna form av verksamhet. Lokalmässigt finns det utrymme.

Fördelningen och kompetensen bland aktivitetssamordnarna på de öppna mötesplatserna skall ses över under hösten för att nå en likställighet på de olika enheterna.

Kvalitet

Verksamheten kommer under året att proaktivt arbeta med äldres hälsa bland annat genom att utveckla anhörigstödet och de öppna mötesplatserna för seniorer. Samtlig personal skall under 2017-2018 genomgå en utbildning som syftar till att de skall bli bättre på att upptäcka psykisk ohälsa och se tidiga symptom, samt lotsa den enskilde senioren rätt för vidare insatser.

De biståndsbedömda dagverksamheterna för personer med demenssjukdom har sammanförts under en gemensam enhetschef för högsta möjliga kvalitet och likställighet för den enskilda.

Kost och vaktmästeri

Ekonomi

Verksamheten inte helt i fas med alla interna debiteringsprocesser och för perioden redovisas ett resultat på -0,5 mnkr. Prognos för helår beräknas också till -0,5 mnkr. Orsaken är att det fanns uppgifter i budgetunderlagen som var felaktiga och verksamheten har räknat med större intäkter än vad som nu visar sig bli realitet. Resursgruppen uppdrag har också visat sig vara större än vad som var känt

vid budgettillfället. Verksamheten arbetar med att anpassa sig efter givna förutsättningar.

Personal/medarbetare

Sjukfrånvaron ligger på en relativt låg nivå inom kostverksamheten men högre inom vaktmästeri/kyld mat där största delen är långtidssjukrivning. Efter omorganisationen finns fortfarande en del att reda ut och rätta i systemen och vilket också innebär stort fokus på rutiner, likställighet och kvalitetssäkerhet.

Kvalitet

Verksamheten har succesivt förbättrat resultatet vad gäller ekologiska inköp, och arbete pågår för att likställa kvaliteten på maten i hela organisationen. Verksamheten har tillsammans med personal inom verkställigheten startat ett förbättringsarbete kring måltiderna på vård- och omsorgsboenden och korttidsenheter. Resursgruppen arbetar med att succesivt utöka servicen till hemtjänstpersonalen vad gäller tvätt av kläder och bilar. Detta är ett arbete som pågått i gamla Stadsdelsförvaltningen Norr och som nu behöver likställas inom förvaltningen.

Buffert

Resurser för utbildningsinsatser inom demensvården, 0,7 mnkr, har ombudgeterats från bufferten till enheten Kvalitet och Utveckling. Också det extra kommunbidrag på 2,0 mnkr som nämnden erhöll för särskilda lönesatsningar, som har redovisats under bufferten i avvaktan på slutlig fördelning, har nu fördelats ut till de verksamheter där lönesatsningarna har verkställts.

En del av bufferten beräknas att användas till t ex andra utbildningsinsatser än den ovan nämnda, inventarieanskaffningar och arbetsmiljöåtgärder, men 5,0 mnkr förstärker nämndens prognostiserade positiva resultat.

5 Verksamhetsmått

5.1 Äldreomsorg

5.1.1 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmått	Utfall Aug 2016	Budget 2017	Utfall Aug 2017
Antal brukare med hemtjänst över 65 år		3 000	2 057
Tid som utförs i egen regi hos brukare över 65 år, timmar		460 000	36 264
Tid som utförs av privat utförare hos brukare över 65 år enligt hemtjänstvalet, timmar		180 000	11 407
Totalt antal utförda hemtjänsttimmar hos brukare över 65 år		640 000	47 671
Tid som utförs i egen regi hos brukare under 65 år, timmar			1 574
Brukartid, %		65	61
Kostnad per hemtjänsttimme		540	696

5.1.2 Vård- och omsorgsboende

Verksamhetsmått	Utfall Aug 2016	Budget 2017	Utfall Aug 2017
Antal belagda platser som Vård- och äldrenämnden nyttjar		830	816
Antal platser i egen regi		747	734
Antal entreprenadplatser		155	155
Totalt antal platser		902	889
Andel belagda platser av totalt antal platser, %		94,1	95

5.1.3 Korttidsvård

Verksamhetsmått	Utfall Aug 2016	Budget 2017	Utfall Aug 2017
Antal belagda korttidsplatser som Vård- och äldrenämnden nyttjar		50	53
Totalt antal belagda korttidsplatser (VÄF och SOF)		56	55
Antal korttidsplatser		64	64
Andel belagda korttidsplatser av totalt antal korttidsplatser, %		87,5	86
Antal belagda växelvårdsplatser som Vård- och äldrenämnden nyttjar		16	13
Totalt antal belagda växelvårdsplatser (VÄF och SOF)		16	13
Antal växelvårdsplatser		18	18
Andel belagda växelvårdsplatser av totalt antal växelvårdsplatser, %		88,9	72